

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Petra Mikeše, Ph.D. a soudců JUDr. Milana Podhrázkého, Ph.D. a JUDr. Miloslava Výborného v právní věci žalobce: **D. H.**, zast. Mgr. Václavem Voříškem, advokátem se sídlem Ledčická 649/15, Praha 8, proti žalovanému: **Krajský úřad Moravskoslezského kraje**, se sídlem 28. října 117, Ostrava, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 8. 2. 2018, čj. MSK 17688/2018, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 30. 7. 2018, čj. 19 A 11/2018-20,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žalobce **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.
- III.** Žalovanému **s e** náhrada nákladů řízení **n e p ř i z n á v á .**

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení předmětu řízení

[1] Žalobce se u Krajského soudu v Ostravě (dále „krajský soud“) domáhal zrušení v záhlaví uvedeného rozhodnutí žalovaného. Tím žalovaný zamítl žalobcovo odvolání a potvrdil usnesení Magistrátu města Havířova (dále „správní orgán I. stupně“) ze dne 6. 11. 2017, čj. MMH/10887/2017-19, jímž správní orgán I. stupně zamítl žalobcovu žádost o uznání úkonu podle § 34 odst. 4 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád (dále „správní řád“). Tím mělo být podání odporu proti příkazu správního orgánu I. stupně ze dne 11. 7. 2017, čj. MMH/1088/2017-4 (dále „příkaz“) o shledání viny žalobce za přestupek podle § 4 písm. c) zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích (dále „silniční zákon“), ve spojení s § 125c odst. 1 písm. k) téhož zákona (konkrétně za nezaplacení časového poplatku za parkování), a o uložení povinnosti žalobci zaplatit pokutu ve výši 1 500 Kč podle § 125c odst. 5 písm. g) silničního zákona. Proti výše uvedenému příkazu podala odpor jménem žalobce Asociace pro poskytování právní ochrany, z. s. (dále „Asociace“), která v té době doposud nebyla zapsaná v rejstříku spolků. Správní orgán I. stupně proto žalobce vyrozuměl, že předmětné podání nemá právní účinky odporu včas podaného oprávněnou osobou, neboť jej učinila neexistující osoba. Dále

ho vyrozuměl, že příkaz nabyl právní moci a z důvodu existence pravomocného rozhodnutí nelze v řízení pokračovat pro překážku věci rozhodnuté. Žalobce následně požádal, aby bylo podání odporu uznáno v jeho prospěch jakožto učiněné nikoliv v té době neexistující Asociací, ale její předsedkyní (Š. Š.) jako jinou osobou než zástupcem ve smyslu § 34 odst. 4 správního řádu.

[2] Krajský soud žalobu zamítl. Dospěl k závěru, že v dané věci se nejedná o posouzení hmotněprávního úkonu, který lze ve smyslu § 127 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále „občanský zákoník“) jménem právnické osoby činit již před jejím vznikem. Naopak se jedná o otázku procesní způsobilosti, tj. způsobilost samostatně činit v řízení úkony. Krajský soud uvedl, že otázku procesní způsobilosti zmocněnců je nutno posuzovat shodně jako procesní způsobilost účastníků řízení. Tu má účastník, a tedy i zmocněnec, v tom rozsahu, v jakém má způsobilost vlastními úkony nabývat práv a brát na sebe povinnosti. Protože z předložené plné moci obsažené ve správním spisu vyplývá, že záměrem žalobce bylo nechat se zastupovat Asociací, a nikoliv její předsedkyní jakožto fyzickou osobou, je zřejmé, že odpor proti příkazu podala právě Asociace. Správní orgán I. stupně i žalovaný podle krajského soudu postupovaly správně, pokud na odpor pohlížely jako na podání učiněné neexistujícím subjektem, které nemohlo vyvolat žádné právní účinky. Proto krajský soud v záhlaví označeným rozsudkem žalobu zamítl.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[3] Proti rozsudku krajského soudu podal žalobce (dále „stěžovatel“) kasační stížnost. Stěžovatel v kasační stížnosti namítá, že krajský soud věc posoudil po právní stránce nesprávně, což má za následek nezákonnost napadeného rozsudku [§ 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále „s. ř. s.“)]. Odpor proti příkazu správního orgánu I. stupně podala Š. Š. jako fyzická osoba, ačkoliv byla na podaném odporu označena jako předsedkyně Asociace. Tato právnická osoba v okamžiku učiněného odporu doposud neexistovala, proto její předsedkyně nemohla právně jednat jejím jménem, ale pouze svým, a to na účet stěžovatele.

[4] Rozsudek krajského soudu je vnitřně rozporný, a tudíž nepřezkoumatelný, neboť v něm soud dospěl k závěru, že neexistující osoba učinila podání vůči správnímu orgánu I. stupně. Je přitom absurdní, aby neexistující osoba, ať již právnická či fyzická, mohla cokoli učinit, neboť to vylučuje již její samotná neexistence. Závěr soudu, že neexistující osoba může podat odpor, je tedy zjevně nesprávný. Právnická osoba nemůže právně jednat před svým vznikem, neboť před svým vznikem nemá právní osobnost. Právní osobnost získává až samotným vznikem právnické osoby. Vzhledem k tomu, že právnické osoby jsou umělý právní konstrukt, tak z hlediska skutečného světa musí za právnickou osobu vždy jednat člověk, což také občanský zákoník reflektuje tím, jak chápe jednání za právnickou osobu dle § 161 a následujících ustanovení. Jak plyne i ze samotné dikce příslušných ustanovení občanského zákoníku, jedná se o speciální formu zastoupení. Rozdíl v jednání před vznikem právnické osoby a v jednání za právnickou osobu je však takový, že v prvním případě fakticky jedná fyzická osoba, a té se právní jednání i přičítá, zatímco v druhém případě fakticky jedná fyzická osoba, ale z hlediska práva právní jednání činí právnická osoba, které se přičítá jednání fyzické osoby. Ustanovení § 127 občanského zákoníku však neznamená, že právnická osoba může jednat před svým vznikem, a tedy i před získáním právní osobnosti. Právnická osoba může pouze jednání jiných osob na sebe převzít s účinky *ex tunc* poté, až vznikne.

[5] Nesprávný je rovněž závěr krajského soudu, podle něhož je v případě procesního práva situace oproti právu hmotnému odlišná. Subjektem práv a povinností a osobou, která právně jedná, může být jen taková osoba, která má právní osobnost. Ta v případě právnické osoby vzniká až zápisem do příslušného rejstříku. Tedy pouze existující osoba může být účastníkem řízení a pouze existující osoba může být zástupcem jiné existující osoby. Samotná právnická

pokračování

osoba svéprávnost skutečně vzhledem ke svému charakteru nemá, avšak tuto svéprávnost již mají fyzické osoby za právnickou osobu jednající, čímž je podmínka svéprávnosti splněna. Existující právnická osoba tak bude vždy plně svéprávná z hlediska procesních předpisů, neboť její statutární orgán bude taktéž plně svéprávný.

[6] Krajský soud se neztotožnil s námitkou stěžovatele, že úkon učiněný Asociací má být posouzen jako učiněný Š. Š., neboť z předložené plné moci podle krajského soudu plyne, že úmyslem žalobce bylo udělit plnou moc Asociaci. S tímto stěžovatel nesouhlasí, protože je právním laikem, a nemohl tedy vědět, že Asociace jakožto v té době neexistující subjekt nemůže právně jednat. Poté, co se to dozvěděl, požádal správní orgán I. stupně aby dříve podaný odpor byl posouzen jako odpor podaný Š. Š. Proto je nerozdílné, co plyne z předložené plné moci, protože úkony se dle § 37 odst. 1 věta druhá správního řádu posuzují dle svého obsahu. Krajský soud buduje konstrukci, podle níž právní osobnost může občas existovat, občas nikoliv. Ta ale buď je, anebo není. Proto musela podání odporu učinit Š. Š. jakožto svéprávná fyzická osoba, anebo jej musela učinit existující právnická osoba, přičemž v obou případech by podání bylo platné. Podstatné je, že předmětný odpor existuje a někdo ho podal.

[7] Stěžovatel dále namítl, že krajský soud se nijak nevypořádal s § 17 odst. 2 a § 37 odst. 1 občanského zákoníku, na které stěžovatel v žalobě odkázal. To je vadou rozsudku spočívající v nepřezkoumatelnosti pro nedostatek důvodů. Tato zákonná ustanovení směřují k závěru, že předmětný odpor musí být právním jednáním Š. Š. vzhledem k tomu, že Asociace kvůli tehdejší neexistenci právně jednat nemohla. Tento závěr podporuje i názor Nejvyššího soudu vyslovený v rozsudku ze dne 5. 8. 2009 sp. zn. 28 Cdo 292/2009: „[...] *kdo jedná jménem neexistující obchodní společnosti, je z takového jednání zavázán sám.*“ Krajský soud i žalovaný navíc rezignovali na požadavek § 37 odst. 1 správního řádu, aby byla podání posuzována podle jejich skutečného obsahu. Jen proto, že byla v předmětném odporu za zmocněnkyni označena v té době neexistující Asociace, nelze tento odpor automaticky považovat za odpor podaný Asociací. Cílem celého řízení o přestupku by mělo být věc meritorně projednat a rozhodnout, a ne ji pouze odbýt konstatováním právní neexistence odporu.

[8] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti zcela odkázal na odůvodnění svého rozhodnutí a na předchozí vyjádření.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[9] Nejvyšší správní soud po přezkoumání formálních náležitostí shledal, že kasační stížnost byla podána včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.) a osobou oprávněnou (§ 102 s. ř. s.).

[10] Nejvyšší správní soud se dále zabýval přezkumem napadeného rozsudku v rozsahu uplatněných kasačních důvodů (§ 109 odst. 4 s. ř. s.) a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[11] Kasační stížnost není důvodná.

[12] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval námitkou stěžovatele, že výše označený rozsudek krajského soudu je nepřezkoumatelný. Jde o natolik závažnou vadu, že se jí zdejší soud musí zkoumat z úřední povinnosti, tedy i bez námítky stěžovatele (srov. § 109 odst. 4 s. ř. s.).

[13] Stěžovatel namítá vnitřní rozpornost napadeného rozsudku krajského soudu spočívající v tom, že podání odporu měl učinit neexistující subjekt, tedy v té době neexistující Asociace. Stěžovatel však skutečnost i závěry krajského soudu nesprávně interpretuje. Opomíjí totiž rozdíl mezi faktickým učiněním podání vůči správnímu orgánu a učiněním právně relevantního podání. Závěry krajského soudu, podle něhož podání učinil neexistující subjekt, tedy právnická osoba

před svým vznikem formálním zápisem do příslušného rejstříku, nemůže znamenat, že správní orgán I. stupně nemohl obdržet podání, které měla podle označení učinit právě tato neexistující právnická osoba. Nyní projednávaná situace je obdobná situaci, kdy by podání učinila jako zmocněnec fyzická osoba s omezenou svéprávností anebo před plným nabytím svéprávnosti. Ačkoliv by jej správnímu orgánu fakticky doručila a takové podání by skutečně existovalo, nevyvolávalo by právní účinky a správní orgán by k němu nepřihlížel (srov. rozsudek zdejšího soudu ze dne 20. 4. 2017, čj. 4 As 23/2017-32). Z toho důvodu ostatně správní řád jakožto i jiné procesní předpisy obsahují úpravu procesní způsobilosti účastníků, potažmo jejich zástupců. Za právní jednání nelze považovat jakékoliv jednání učiněné v reálném světě. Rozsudek krajského soudu tedy není nepřezkoumatelný z důvodu namítané vnitřní rozpornosti, neboť z něj lze seznat shora vysvětlené rozlišení.

[14] Jako nedůvodnou vyhodnotil zdejší soud i namítanou nepřezkoumatelnost pro nedostatek důvodů. Podle stěžovatele se krajský soud opomněl vyjádřit k jeho námitce, v níž odkázal na § 17 odst. 2 občanského zákoníku a § 37 odst. 1 správního řádu, které směřují k tomu, že správní orgán I. stupně měl odpor považovat za podání učiněné podepsanou svéprávnou Š. Š., nikoliv doposud nevzniknuvší Asociací. Nepřezkoumatelnost rozsudku je podle judikatury Nejvyššího správního soudu dána tehdy, pokud krajský soud opomene přezkoumat jednu ze žalobních námitek (srov. rozsudek ze dne 18. 10. 2005, čj. 1 Afs 135/2004-73, č. 787/2006 Sb. NSS). Z ustálené judikatury zdejšího soudu zároveň vyplývá, že krajský soud není povinen se s každým jednotlivým argumentem vypořádat výslovně (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 3. 2015, čj. 9 As 221/2014-43, ze dne 6. 6. 2013, čj. 1 Afs 44/2013-30, ze dne 3. 7. 2013, čj. 1 As 17/2013-50, nebo ze dne 25. 2. 2015, čj. 6 As 153/2014-108). Jak k tomu uvádí i Ústavní soud, „[n]ení porušením práva na spravedlivý proces, jestliže obecné soudy nebudují vlastní zázvěry na podrobné oponentuře (a vyvracení) jednotlivě vznesených námitek, pakliže proti nim staví vlastní ucelený argumentační systém, který logicky a v právu rozumně vyloží tak, že podpora správnosti jejich zázvěrů je sama o sobě dostatečná“ (nález ze dne 12. 2. 2009, sp. zn. III. ÚS 989/08, bod 68). S výše uvedenou stěžovatelovou námitkou se krajský soud vypořádal v bodě 8 napadeného rozsudku, a to tak, že podle něho v dané věci nejde o posouzení hmotněprávního úkonu, nýbrž o otázku procesní způsobilosti. Vzhledem k tomu, že stěžovatel část své námítky opřel o § 17 odst. 2 občanského zákoníku směřující do roviny hmotněprávní, nebylo třeba, aby krajský soud výslovně opakoval, že je v této věci tato námitka irelevantní. Odkaz na § 37 odst. 1 správního řádu se sice v rovině procesní pohybuje, avšak otázka výkladu tohoto ustanovení týkající se posuzování podání podle jeho skutečného obsahu je fakticky obsažena i v jiných námitkách, jimiž se krajský soud zabýval. Nebylo tedy nutné zabývat se opakovaně námitkou, která již byla řešena na jiném místě odůvodnění napadeného rozsudku. Otázka určení subjektu, který učinil vůči správnímu orgánu I. stupně podání odporu, představovala samotné meritum sporu a v případě jejího nevyřešení by skutečně krajský soud nepřezkoumatelnost svého rozhodnutí založil. K tomu však v projednávané věci nedošlo, neboť právě touto otázkou se krajský soud ve stěžejní části napadeného rozsudku zabývá. Nejvyšší správní soud nadto podotýká, že stěžovatelem citované ustanovení správního řádu primárně dopadá na jiné situace (např. pokud by odpor proti příkazu správního orgánu I. stupně nebyl označen jako „odpor“, ale jako „odvolání“). V nynějším řízení se však nejedná o otázku posouzení obsahu podání, ale především určení subjektu, který jej učinil. Samotný obsah podání sporný není, spornou otázkou je, zdali byl odpor podán neexistující právnickou osobou jakožto zástupkyní stěžovatele, anebo byl podán svéprávnou fyzickou osobou, a tedy může být uznán jako úkon učiněný třetí osobou ve stěžovatelův prospěch.

[15] Nejvyšší správní soud tedy následně přistoupil k posouzení kasační námítky spočívající v tvrzené nezákonnosti rozsudku krajského soudu založené na nesprávném posouzení právní otázky, konkrétně určení subjektu, který učinil podání označené jako „odpor“. V tomto ohledu je vhodné nejprve připomenout, že stěžovatel podal proti rozhodnutí správního orgánu I. stupně o zamítnutí jeho žádosti o uznání úkonu podle § 34 odst. 4 správního řádu pouze blanketní odvolání, které ani přes výzvu nijak dále neodůvodnil. Žalovaný se tak v napadeném rozhodnutí,

pokračování

jímž stěžovatelovo odvolání zamítl, zabýval v souladu s § 37 odst. 2, § 82 odst. 1 a § 89 odst. 2 správního řádu zákonností prvostupňového rozhodnutí, nikoliv jeho správností. Proto posuzoval jen soulad prvostupňového rozhodnutí s právními předpisy, a to na základě skutečností obsažených ve správním spisu. Shledal přitom, že stěžovatel udělil plnou moc ke svému procesnímu zastoupení v řízení o přestupku před správním orgánem I. stupně Asociaci, tedy spolku, který nebyl v době zmocnění a po celou dobu vedeného správního řízení zapsán v příslušném rejstříku, a tedy *de iure* neexistoval.

[16] Dále je nutno předeslat, že stěžovatel v průběhu správního a následného soudního řízení výrazně měnil svou argumentaci, což zakládá důvodné pochybnosti o důvěryhodnosti některých jeho tvrzení a skutečném záměru některých činěných procesních kroků. Odpor proti příkazu správního orgánu I. stupně nesl označení „*Asociace pro poskytování právní ochrany z. s. se sídlem 1. máje 16 Olomouc*“ jako zástupkyně stěžovatele. Rovněž podepsaná Š. Š. byla identifikována jako „*předseda Asociace pro poskytování právní ochrany z. s. se sídlem 1. máje 16 Olomouc*“. Podle údajů z elektronické podatelny byl odpor odeslán z e-mailové adresy „*apppo@email.cz*“ a obsahoval dvě přílohy označené jako „*3 – odpor Asociace.pdf*“ a „*2 – plná moc Asociace.pdf*“. K podání byla přiložena nepodepsaná plná moc. Originál dokumentů obdržel dále správní orgán I. stupně v obálce, na níž byl odesílatel opět označen jako „*Asociace pro poskytování právní ochrany z. s. se sídlem 1. máje 16 Olomouc 77900*“. Š. Š. rovněž správnímu orgánu I. stupně zaslala 28. 8. 2017 přípis, v němž sdělovala, že Asociace sice byla založena, avšak doposud nebyla zapsána do příslušného rejstříku (tedy nevznikla), „*a proto zmocněnec a obviněný žádá, aby správní orgán situaci posoudil v souladu s ust. § 127 občanského zákoníku, neboť se jedná o jednání před vznikem právnické osoby.*“ Jako zástupkyně stěžovatele byla v záhlaví e-mailu opět označena Asociace, sama Š. Š. byla označena jako předsedkyně Asociace. V příloze rovněž přiložila stanovy Asociace, které ji měly opravňovat jednat jménem Asociace, a přiložila nyní již podepsanou plnou moc, v níž stěžovatel zmocnil pro své zastupování „*Asociaci pro poskytování právní ochrany z. s. se sídlem 1. máje 16 Olomouc*[,] *dále „zmocněnec“*“. Až po následném vyrozumění z 15. 9. 2017 a dodatečném vyrozumění z 9. 10. 2017 stěžovatele ze strany správního orgánu I. stupně o zrušení nařízeného ústního jednání pro existenci pravomocného rozhodnutí zakládajícího překážku vedení řízení podal stěžovatel žádost o uznání úkonu, který mimo jiné odůvodnil následovně: „*Podal jsem dne 11. 8. 2017 odpor proti příkazu č. j.: MMH/10887/2017-4, který mým jménem učinila Š. Š., nar. X, bytem K, jednající za nevzniklý spolek Asociace pro poskytování právní ochrany z. s. se sídlem 1. máje 16, 779 00 Olomouc. K tomuto byla opatřena příslušnou plnou mocí.*“ (zvýraznění přidáno, pozn. NSS). Z uvedeného je tedy zřejmé, že ačkoliv stěžovatel k podání odporu a zastupování ve správním řízení zplnomocnil v té době neexistující Asociaci (nikoliv její předsedkyni Š. Š.), změnil v důsledku vyrozumění o neúčinnosti daného úkonu svůj postup vůči správnímu orgánu I. stupně. Po něm následně žádal uznání podaného odporu jakožto učiněného Š. Š., fyzickou osobou „*jednající za nevzniklý spolek Asociace (...)*“. V řízení před krajským soudem a opětovně v kasační stížnosti však poté stěžovatel opakovaně uvedl, že Asociace odpor nikdy podat nemohla, neboť neexistovala, tudíž jej musela učinit sama Š. Š. jako třetí osoba. Takové jednání ze strany stěžovatele se jeví být účelovým. Pokud sám v průběhu správního řízení dával najevo, že jej zastupuje Asociace (byť *de iure* neexistující), za níž jednala její předsedkyně Š. Š., nelze shledat nezákonnost postupu správních orgánů v případě, že nepovažovaly úkon (podání odporu) za učiněný Š. Š. jakožto fyzickou osobou, která tak měla činit svým jménem a na svůj účet. Námitku, že Š. Š. vůči stěžovateli při podání odporu vystupovala jako třetí osoba, jejíž úkon má být v jeho prospěch uznán, nikoliv jako předsedkyně jím zplnomocněné zástupkyně (Asociace), navíc stěžovatel vznesl až v řízení před správními soudy, byť měl příležitost ji vznést přinejmenším v odvolání proti usnesení o zamítnutí uznání úkonu podle § 34 odst. 4 správního řádu, které nikterak neodůvodnil.

[17] V dané věci je nesporné, že v době podání odporu Asociace neexistovala, a nemohla tedy činit právní úkony. Z obsahu správního spisu je zároveň na první pohled zřejmé, že odpor podala Asociace, kterou k tomu stěžovatel měl v úmyslu jasně a bez pochyb zmocnit, a to i přesto,

že v době jeho podání *de iure* neexistovala. Ačkoliv je na listině podepsaná Š. Š., podání činila z pozice předsedkyně Asociace, což doložila dodáním stanov této právnické osoby, které jí k tomu měly opravňovat. Podání rovněž jako odesílatele označovalo Asociaci (viz označení e-mailové adresy a poštovní adresy na příložené obálce), stejně tak Asociace, nikoliv Š. Š., byla na podání dále identifikována svou adresou. Š. Š. rovněž na výzvu správního orgánu I. stupně výslovně uvedla, že Asociace v době podání odporu již byla založena, avšak nebyla zapsána v rejstříku spolků, což vede nutně k závěru, že sama předsedkyně této právnické osoby měla v úmyslu podání odporu učinit nikoliv sama svým jménem, ale v zastoupení Asociace jménem stěžovatele jako zmocnitele. Stěžovatel ke svému zastupování ve správním řízení Š. Š. nezmocnil. Ta tedy nemohla jeho jménem odpor vůči správnímu orgánu I. stupně platně podat z pozice zmocněnkyně (jak ve správním řízení stěžovatel uváděl), neboť nepředložila plnou moc za tím účelem udělenou, ani taková plná moc nebyla podle § 33 odst. 1 správního řádu udělena ústně do protokolu.

[18] Namítá-li nyní stěžovatel, že Š. Š. odpor nepodala jeho jménem, tedy jako předsedkyně stěžovatelovy zástupkyně (v rozporu s jeho dřívějším vyjádřením), ale jako třetí osoba, jejíž úkon má být v jeho prospěch uznán, opomíjí rozdíl ve fakticitě a právní relevanci jednání, jak již bylo popsáno v bodě 13 tohoto rozsudku. Na základě obsahu správního spisu a výše uvedeného je zřejmé, že úmyslem jak stěžovatele, tak Š. Š. jako předsedkyně Asociace bylo, aby odpor proti příkazu podala Asociace v pozici stěžovatelovy zástupkyně. Takto označený a doručený odpor skutečně podán byl, což zakládá pouze fakticitu podání, tedy jeho uskutečnění v reálném světě. S ohledem na nedostatek procesní způsobilosti Asociace takové podání učinit k němu však nebylo možno přihlížet, neboť bylo od počátku neplatné a nemohlo vyvolávat jakékoliv právní účinky. Správní orgán I. stupně i žalovaný tedy správně posoudili, že na odpor podaný Asociací je nutno hledět, jako by vůbec nebyl podán. To však nijak neodporuje tomu, že jeho odesílatelem byla právě zmíněná Asociace, a to prostřednictvím své předsedkyně, která je způsobilá tuto právnickou osobu na základě stanov zastupovat. Z takového jednání však nemůže být v procesněprávní rovině zavázána sama (oproti § 127 větě druhé občanského zákoníku), neboť z obsahu podaného odporu nijak nelyne, že by jej činila svým jménem a na svůj účet jako fyzická osoba odlišná od zástupkyně stěžovatele.

[19] Stěžovatel v kasační stížnosti dále namítá, že jako právní laik „nemohl vědět, že Asociace jakožto nevzniklý subjekt nemůže právně jednat.“ K tomu je nutno uvést, že odpovědnost za volbu své zástupkyně ve správním řízení nese on sám (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 9. 2015, čj. 8 As 57/2015-46). V souladu se zásadou *vigilantibus iura scripta sunt* neměl ani správní orgán I. stupně, ani žalovaný povinnost posuzovat subjekt podaného odporu tak, aby to pro stěžovatele bylo výhodnější. Pokud si tedy stěžovatel za svou zástupkyni zvolil právnickou osobu nedisponující právní osobností, a tedy i možností v jeho prospěch činit platná právní jednání, nemůže po správních orgánech požadovat, aby následně za subjekt právně jednající v jeho prospěch považovaly jinou osobu, která procesní způsobilostí disponuje. Nejvyšší správní soud k tomuto již dříve uvedl, že „[ú]čel institutu zastoupení spočívá v pomoci účastníkovi řízení v lepším hájení jeho práv a celkově v zefektivnění řízení“ (rozsudek ze dne 23. 2. 2016, čj. 8 As 6/2016-34, srov. též např. rozsudek zdejšího soudu ze dne 4. 5. 2011, čj. 1 As 27/2011-81, č. 2452/2012 Sb. NSS, anebo ze dne 15. 9. 2015, čj. 8 As 57/2015-46). Obdobně se nelze ztotožnit ani se stěžovatelovou námitkou, že Š. Š. „v okamžiku podání odporu mylně předpokládala, že neexistence právní subjektivity Asociace nevádí, když již byla založena, nebo že Asociace v nejbližší době vznikne, nicméně zjevně nepředpokládala, že by toto mohlo být na újmu žalobci.“ K tomuto lze nad rámec již řečeného pouze dodat, že je rovněž stěžovatelovou odpovědností, od koho si nechá poskytovat právní rady; pokud se rozhodne, že mu je má poskytovat předsedkyně právnické osoby zaměřené dle svého označení na poskytování právní pomoci, která však sama právní vzdělání nutně pro poskytování právních služeb nezískala, nemůže se v soudním řízení domáhat pochopení pro údajný omyl předsedkyně jím zmocněné Asociace. V této souvislosti je třeba navíc zdůraznit, že k poskytování právních služeb, a tedy i právní pomoci [§ 1 odst. 2 zákona č. 85/1996 Sb., o

pokračování

advokacii (dále „zákon o advokacii“), jsou příslušní pouze advokáti (případně též další osoby uvedené v § 2 odst. 1 písm. b) a odst. 2 zákona o advokacii), u nichž je garantována odborná způsobilost k poskytování právních služeb a kteří mají oproti jiným subjektům kárnou odpovědnost za řádný výkon profese i zákonnou povinnost pojištění pro případ odpovědnosti za možnou vzniklou újmu.

[20] Nejvyšší správní soud již dříve v obdobném případě (zastoupení nezletilým ve správním řízení) judikoval, že „[u]stanovení § 34 odst. 4 správního řádu se vztahuje pouze na platné právní úkony, které za účastníka řízení učinila jiná plně svéprávná osoba než procesní zástupce. Pokud takový úkon učinila osoba procesně nezpůsobilá, jedná se o úkon od počátku neplatný a nelze jej „vzkeřsit“ konvalidací dle § 34 odst. 4 správního řádu, [...]“ (výše uvedený rozsudek zdejšího soudu, sp. zn. 4 As 23/2017). Tyto závěry lze aplikovat i na nyní projednávaný případ. Podání označené jako odpor bylo bezpochyby učiněno procesně nezpůsobilým subjektem (Asociací), tudíž bylo od počátku neplatné. Žádost stěžovatele o uznání úkonu jako učiněného Š. Š. a jeho následná argumentace v soudním řízení jen svědčí o stěžovatelově snaze následně napravit vlastní pochybení, tedy zmocnění neexistujícího subjektu, za které však nese odpovědnost pouze on sám. S ohledem na to, že učiněné podání označené jako „odpor“ podala nade vší pochybnost Asociace jakožto neexistující právnická osoba, a takové podání bylo od počátku neplatné, není možno přisvědčit stěžovatelovým námitkám, že podání učinila Š. Š. jako svéprávná a procesně způsobilá třetí osoba, jejíž úkon může být ve prospěch stěžovatele uznán. Krajský soud tedy nezatížil v záhlaví označený rozsudek nezákonností, neboť právní otázku, která byla základem projednávaného řízení, posoudil správně.

IV. Závěr a náklady řízení

[21] Nejvyšší správní soud s ohledem na výše uvedené neshledal postup krajského soudu za rozporný se zákonem, proto kasační stížnost podle § 110 odst. 1 in fine s. ř. s. zamítl.

[22] O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel nebyl ve věci úspěšný, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení; žalovanému žádné náklady v řízení o kasační stížnosti nevznikly, proto mu soud náhradu nákladů řízení nepřiznal.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 14. srpna 2019

JUDr. Petr Mikeš, Ph.D.
předseda senátu